

İlgili Kanun / Madde
6356 S. STK/18

T.C.
YARGITAY

9. Hukuk Dairesi

Esas No. 2020/2963

Karar No. 2020/15963

Tarihi: 12/11/2020

- SENDİKA ÜYE AİDATI
- SENDİKA ÜYE AİDATININ DÖNEMSEL ÖZELLİK GÖSTEREN BORÇ OLDUĞU
- SENDİKA ÜYE AİDATININ ZAMANAŞIMI SÜRESİNİN BEŞ YIL OLDUĞU
- ISLAH TARİHİNE GÖRE YAPILAN ZAMANAŞIMI HESABINDA BELİRLENEN ZAMAN İÇİN DOĞAN ALACAK MİKTARININ DAVA DİLEKÇESİNDE TALEP EDİLEN TUTARIN ALTINDA OLMASI HALİNDE ISLAH TARİHİNE GÖRE ZAMANAŞIMINA UĞRAYAN ALACAK BULUNMADIĞI

ÖZETİ: Sendika üyelik ve dayanışma aidatı borçları dönemsel özellik gösteren borçlardandır. Kanunda belirtilen şartların yerine getirilmiş olması şartıyla toplu iş sözleşmesinde aidat borcunun ödenme zamanına ilişkin hüküm mevcut ise bu hüküm uyarınca üyelik ve dayanışma aidatı borçlarının ödenme zamanı ve temerrüt tarihi belirlenmektedir. Bu itibarla, sendika üyelik ve dayanışma aidatı borçları yönünden zamanaşımı süresi 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 147 nci maddesinin birinci bendi gereğince beş yıldır.

Somut uyuşmazlıkta dava dilekçesi ile 150.000,00 TL sendika aidat alacağı talep edilmiş, davaya karşı kanuni süresi içinde zamanaşımı definin ileri sürülmesine göre 12/03/2014 tarihinden itibaren sendika aidat alacakları belirlenmiş ve toplamda 201.158,62 TL hüküm altına alınmıştır. Davacı 04/10/2019 tarihli ıslah dilekçesi ile talebini 207.478,62 TL olarak artırmış ve ıslaha karşı da kanuni süresi

İNİNDE ZAMANAŞIMI DEFI İLERİ SÜRÜLMÜŞTÜR. BUNUNLA BİRLİKTE, İSLAH TARİHİNE GÖRE ZAMANAŞIMI HESABI YAPILDIĞINDA 04/10/2014 İLE 12/03/2014 TARİHLERİ ARASINDA ÖDENMESİ GEREKEN AİDAT ALACAĞI TUTARI DAVA EDİLEN TUTAR OLAN 150.000,00 TL'NİN ALTINDA OLDUĞUNDAN İSLAH TARİHİ İTİBARIYLA ZAMANAŞIMINA UĞRAYAN BİR TUTAR BULUNMAMAKTADIR.

DAVA: Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen kararın, temyizen incelenmesi taraflar vekillerince istenilmekle, temyiz taleplerinin süresinde olduğu anlaşıldı. Dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, Emirdağ Belediye Başkanlığının, müvekkili sendikanın yıllardır örgütlü olduğu bir işyeri olduğunu, müvekkili sendikaya üye olan işçilerin sendika ana tüzüğüne göre üyelik aidatı ödemeleri gerektiğini, Emirdağ Belediyesinde çalışan ve müvekkili sendikaya üye olan işçilerin üyelik belgelerinin ve üye isim listesinin sunulduğunu, davalı belediyenin işçilerden kestiği üyelik ve dayanışma aidatını müvekkili sendikaya ödemediğini, 6356 sayılı Kanununun 18. maddesine göre işverenin bünyesinde çalışan işçilerin ücretlerinden keseceği aidatları adına kesinti yaptığı sendikaya göndermek zorunda olduğunu, bu aidatların kesildikleri tarihten itibaren bir ay içinde sendikaya gönderilmesinin gerektiğini, anılan Kanun maddesinin sendika ile davalı belediye arasında imzalanan toplu iş sözleşmesinde de yer aldığını, ancak davalı belediyenin bugüne kadar sendika adına kestiği aidatları ödemediğini, aidat kesinti listelerini de göndermediğini, bu nedenle şimdilik 150.000,00 TL sendika aidat alacağının her ay aidatının ait olduğu aydan bir ay sonra başlayacak şekilde bankalarca işletme kredilerine uygulanacak en yüksek faizi ile birlikten davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

İlk Derece Mahkemesi Kararının Özeti:

Mahkemece, davanın kısmen kabulü ile 201.158,62 TL sendika aidat alacağı hüküm altına alınmıştır.

İstinaf Başvurusu:

İlk Derece Mahkemesinin kararına karşı davalı istinaf başvurusunda bulunmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesi Kararının Özeti:

Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararı kaldırılmış, davanın kısmen kabulü ile 182.678,28 TL sendika aidat alacağı hüküm altına alınmıştır.

Temyiz:

Bölge Adliye Mahkemesinin kararına karşı, taraflar temyiz başvurusunda bulunmuştur.

Gerekçe:

Dava, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun 18 inci maddesi kapsamında sendika üyelik aidatı alacaklarının tahsili istemine ilişkindir.

6356 sayılı Kanun'un 18 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre “Üyelik ve dayanışma aidatları, yetkili işçi sendikasının işverene yazılı başvurusu üzerine, işçinin ücretinden kesilmek suretiyle ilgili sendikaya ödenir.” Aynı maddenin üçüncü fıkrasına göre de “Yukarıdaki hükümlere göre ödenmesi gereken aidatı kesmeyen veya kesmesine rağmen bir ay içinde ilgili işçi sendikasına ödemeyen işveren, bildirim şartı aranmaksızın aidat miktarını bankalarca İşletme kredilerine uygulanan en yüksek faiziyle birlikte ödemekle yükümlüdür.”

Hukukumuzda, sendika aidat alacaklarının tahsili yöntemi bakımından kaynakta kesinti olarak ifade edilebilecek “check off” sistemi benimsenmiştir. Buna göre, üyelik ve dayanışma aidatları işveren tarafından işçi ücretlerinden kesilerek belirli bir süre içinde sendikaya devredilmektedir (Narmanlıoğlu, Ünal: İş Hukuku Toplu İş İlişkileri, İstanbul, Mayıs 2013, s.206; Esener, Turhan/Bozkurt Gümrükçüoğlu, Yeliz: Sendika Hukuku, İstanbul, 2014, s.161).

Belirtilen kanuni düzenlemeye göre de, bir işyerinde veya işletmede toplu iş sözleşmesi yapmak için yetki belgesi alan işçi sendikasının, yetki belgesine konu işyeri veya işletmede çalışan üyesi işçilerin listesini ve sendika tüzüğüne göre üyelerin sendikaya ödemeyi kabul ettikleri üyelik aidatını işverene bildirmesi ve bu listeye göre üyelik aidatının kesilmesini ve sendikaya ödenmesini istemesi gerekir. Aksi halde işverenin yükümlülüğünden söz edilemez (Narmanlıoğlu, s.207).

09/07/2013 tarihinde yürürlüğe giren “Sendika Üyeliklerinin Kazanılması ve Sona Ermesi ile Üyelik Aidatının Tahsili Hakkında Yönetmelik” in dokuzuncu maddesinin ikinci fıkrasında da “İşyerinde uygulanan toplu iş sözleşmesinin tarafı olan işçi sendikası veya toplu iş sözleşmesi yapılmamışsa ya da sona ermişse yetki belgesi alan işçi sendikası, aidatların işçilerin ücretlerinden kesilmesi için işverene yazılı talepte bulunur” düzenlemesi yer almaktadır.

Bu genel açıklamalar ışığında tarafların temyiz itirazları değerlendirildiğinde;

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davalının tüm, davacının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Zamanaşımı, alacak hakkının belirli bir süre kullanılmaması sebebiyle dava edilebilme niteliğinden yoksun kalmasını ifade eder. Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere zaman aşımı, alacak hakkını sona erdirmeyip sadece onu “eksik bir borç” haline dönüştürür ve alacağın dava edilebilme özelliğini ortadan kaldırır.

Diğer taraftan sendika üyelik ve dayanışma aidatı borçları dönemsel özellik gösteren borçlardandır. Kanunda belirtilen şartların yerine getirilmiş olması şartıyla

toplu iş sözleşmesinde aidat borcunun ödenme zamanına ilişkin hüküm mevcut ise bu hüküm uyarınca üyelik ve dayanışma aidatı borçlarının ödenme zamanı ve temerrüt tarihi belirlenmektedir. Bu itibarla, sendika üyelik ve dayanışma aidatı borçları yönünden zamanaşımı süresi 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 147 nci maddesinin birinci bendi gereğince beş yıldır.

Somut uyuşmazlıkta dava dilekçesi ile 150.000,00 TL sendika aidat alacağı talep edilmiş, davaya karşı kanuni süresi içinde zamanaşımı definin ileri sürülmesine göre 12/03/2014 tarihinden itibaren sendika aidat alacakları belirlenmiş ve toplamda 201.158,62 TL hüküm altına alınmıştır. Davacı 04/10/2019 tarihli ıslah dilekçesi ile talebini 207.478,62 TL olarak artırmış ve ıslaha karşı da kanuni süresi içinde zamanaşımı defii ileri sürülmüştür. Bununla birlikte, ıslah tarihine göre zamanaşımı hesabı yapıldığında 04/10/2014 ile 12/03/2014 tarihleri arasında ödenmesi gereken aidat alacağı tutarı dava edilen tutar olan 150.000,00 TL'nin altında olduğundan ıslah tarihi itibarıyla zamanaşımına uğrayan bir tutar bulunmamaktadır.

Belirtmek gerekir ki, Bölge Adliye Mahkemesince dava edilen tutar dikkate alınmaksızın yapılan zamanaşımı hesabı hatalı olmuştur.

Bu itibarla, İlk Derece Mahkemesince sadece davaya karşı zamanaşımı defii dikkate alınarak kurulan hüküm isabetli olduğundan, Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun esaslan reddine karar verilmesi gerekirken eksik inceleme sonucunda yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan bölge adliye mahkemesi kararının, yukarıda yazılı sebeplerden dolayı BOZULARAK ORTADAN KALDIRILMASINA, dosyanın kararı veren bölge adliye mahkemesine gönderilmesine, peşin alınan temyiz karar harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 12/11/2020 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.